

Recyklační zpravodaj – Obecné informace k tématu

Co je to elektrozařízení?

Zjednodušeně můžeme elektrozařízením označit malý i velký elektrospotřebič, tedy vše, co lze zapojit do elektrické zásuvky nebo co funguje na baterie. Šířeji se této problematice věnuje nový zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností. Mimo jiné řeší také otázky týkající se zpětného odběru baterií a akumulátorů, elektrozařízení, pneumatik a vozidel.

Čemu věnovat pozornost při nákupu nového spotřebiče?

Každý nový výrobek, včetně elektrospotřebičů, představuje zátěž pro životní prostředí. Proto je v první řadě důležité prodlužovat jejich životnost. Což se dá už tím, že budeme obezřetní při jejich pořízení – dáme přednost zařízením s nižší energetickou náročností, s nižší spotřebou vody a nižším uvolňováním mikroplastů (v případě praček), z kvalitnějších materiálů a zpracování, vyrobených z recyklovaných či recyklovatelných materiálů. Základním principem je, že je potřeba změnit myšlení, odmítnout zbytečnou spotřebu, věci opakovaně používat, opravovat je a pokud už opravdu doslouží, až pak je předat k recyklaci. Angličtina k tomu má pravidlo šesti R: Rethink > Refuse > Reduce > Reuse > Repair > Recycle.

Kupujete nový elektrický spotřebič? Pomohou vám štítky!

Důležitým kritériem, podle kterého je vhodné vybírat nový elektrospotřebič, je údaj o nákladech na provoz daného spotřebiče v průběhu jeho životnosti. Pokud v nejbližší době plánujete koupit lednici, pračku či některého jiného spotřebiče, pak by vám s úvahami nad provozními náklady, a tedy zejména se spotřebou elektřiny, měl pomoci takzvaný energetický štítek. Kde ho najdeme? Přímou na samotném výrobku! Více informací najdete například na <https://www.uspornespotrebice.cz/private/page/o-stitkovani> nebo na stránkách LG ([zde](#)).

Ekologicky šetrné spotřebiče – příklady z praxe

Partnerem tohoto úkolu je společnost LG ELECTRONICS CZ, proto pro příklady spotřebičů, které jsou vyráběny, baleny či distribuovány s ohledem na životní prostředí, saháme do jejich nabídky. Najdete však také produkty jiných značek, které jsou šetrné k přírodě. Můžete se s žáky pokusit některé vyhledat a porovnat s parametry popisovaných spotřebičů – určitě bude z čeho vybírat.

Příkladem pračky, která se hezky „kamarádí“ s umělou inteligencí je nová 9kg pračka od LG 1400 spin AI Direct Drive Washing Machine. Jedná se o model s nejnižší energetickou třídou A a funkcí Microplastic Care Cycle, která snižuje uvolňování

mikroplastů až o 60 %. Což je skvělé, protože jak víme, z umělých vláken oblečení se při praní uvolňují do odpadní vody mikroplasty. Jelikož čističky odpadních vod nedokážou tyto drobné částice vždy zachytit, dostávají se do řek a oceánů, kde ohrožují vodní živočichy i celý ekosystém.

Další příklad: Televize LG OLED evo využívají recyklované plasty tam, kde je to potřeba, a neobsahují škodlivé látky jako kadmium či indium fosfid. Baleny jsou v recyklovatelných kartonových obalech, ovladače jsou v sáčcích z organických materiálů. Modely OLED evo C3 obsahují lehká kompozitní vlákna, která snižují hmotnost výrobku a zároveň uhlíkovou stopu při přepravě.

Co dělat s vysloužilým elektrospotřebičem? Kde ho odevzdat?

Ke zpětnému odběru lze zdarma, bez ohledu na místo trvalého bydliště, odevzdat elektrospotřebiče z domácností nebo od právnických osob a podnikatelů (tzn. pokud máte např. lednicičku nebo rychlovarnou konvici v kanceláři a doslouží, můžete ji bezplatně odevzdat v místě zpětného odběru). Vysloužilé elektrospotřebiče můžeme odevzdat ve **sběrných dvorech**. Lze též využít možnosti vrácení v **elektroprodejnách** v rámci nákupu nových elektrospotřebičů. V obchodech, kde prodejní plocha elektrospotřebičů činí více než 400 m², je možné odevzdat drobné spotřebiče do 25 cm nejdelšího rozměru bez ohledu na nákup. Drobný elektroodpad můžeme vhodit **do venkovních sběrných kontejnerů**, které provozují kolektivní systémy.

Jaká elektrozařízení můžeme předat k recyklaci?

Do zpětného odběru tedy patří vše od chladničky, pračky, myčky, sporáku, mikrovlnné trouby, vysavače přes topinkovače, fény, holicí strojky, elektrické zubní kartáčky, televize, rádia, mobilní telefony, počítače až po zářivky, pily, vrtačky, elektrické hračky, lékařskou techniku, výdejní automaty a jiné. Zjednodušeně řečeno elektrozařízení je vše, co pro své fungování potřebuje elektrickou energii z baterií nebo ze zásuvky.

Proč recyklujeme použité elektrospotřebiče?

Odevzdáním použitých elektrospotřebičů na správné místo k recyklaci chráníme životní prostředí. Z těchto použitých výrobků lze znovu využít velké procento materiálů, ze kterých byly vyrobeny. Dalším důležitým důvodem k recyklaci je úspora energie a kovonosných surovin. V elektrospotřebičích a bateriích je spousta materiálů, které po správném a odborném zpracování na recyklačních linkách dokážou tyto suroviny nahradit. Výroba nových elektro pomocníků nebo baterií je pak mnohem efektivnější a výrazně šetrnější k životnímu prostředí. Značná část elektroodpadu se díky recyklaci vrací zpět do oběhu, třeba i v jiné formě. Opětovné využití materiálů se pohybuje podle typu elektrozařízení až do 80 %. Životní prostředí je tak významně chráněno proti zhoubným vlivům nebezpečných látek, které tento odpad obsahuje.

Zpracování a další využití elektroodpadu

Ze sběrných míst jsou vysloužilé elektrospotřebiče odvezeny do zpracovatelských zařízení, kde jsou přístroje nejprve rozebrány na jednotlivé komponenty, ze kterých jsou odstraněny součásti obsahující nebezpečné látky (např. kondenzátory, baterie atd.). Následně se součásti bez nebezpečných látek drtí a třídí podle druhu materiálu pro recyklaci. Recyklované materiály jsou použity pro výrobu nových produktů, kde nahrazují primární suroviny. Nejčastěji takto získáváme kovy, plasty a sklo.

Proč nemáme odkládat odevzdání vysloužilého elektrospotřebiče k recyklaci?

Staré spotřebiče nejsou nepotřebné věci ani zbytečný odpad! Jsou to cenné suroviny. Materiál, který z nich díky recyklaci získáváme, můžeme využít na výrobu nových produktů. Staré spotřebiče nám tak budou znovu sloužit. Pokud budeme odkládat odložený nevyužívaný spotřebič na recyklaci, prodlužujeme tím dobu, kdy se materiály z něj vrátí zpět do tohoto užitečného a funkčního recyklačního koloběhu. V mezích pak místo nich výrobci využijí kovonosné suroviny z přírody. A to je zbytečné. Nemyslíte?

Proč třídíme a recyklujeme použité baterie?

Baterie je taková malá chemická továrna, která přeměňuje chemickou energii na elektřinu. **Jenže!** Bohužel nic z toho, co každá baterie obsahuje, přírodě příliš neprospívá. Zatímco do 80. let 20. století si lidstvo s toxicitou baterií moc starostí nedělalo, v současnosti se už nějaký čas většina baterií třídí a recykluje. Použité baterie ještě před pár desítkami let končily na skládkách nebo volně pohozené v přírodě, kde se z nich uvolňovaly škodlivé látky, které znečišťovaly půdu, spodní a povrchové vody. Zároveň víme, že na Zemi ubývá přírodních surovin. **Proto je třeba vnímat použité baterie jako druhotné suroviny**, které mohou primární zdroje nahradit. Chráníme tím přírodu před další těžbou nerostných surovin, šetříme přitom energii a vodu. Z jednoho kilogramu použitých baterií, což je zhruba 50 kusů tužkových baterií, získáme 750 gramů kovonosných surovin.

Víte, co vše se dá vyrobit ze surovin získaných při recyklaci baterií?

Například na výrobu kovových obrouček brýlí postačí 13 tužkových baterií. Na výrobu kovové konvinky na zalévání pokojových květin spotřebujeme 120 tužkových baterií, na kovový budík je potřeba 148 tužkových baterií a na hrnec do kuchyně využijeme 297 baterií. Důležitým kovem, který získáváme recyklací baterií, je zinek. Setkat se s ním můžete v mastičkách na opruzeniny u miminek nebo v krémech na problematickou pleť dospívajících. Další zajímavost – recyklací 500 tužkových baterií typu AA, které váží přibližně 10 kg, získáme takové množství zinku, jaké je potřeba k výrobě mosazi pro jeden saxofon.

Co znamená symbol přeškrtnuté popelnice?

Tento grafický symbol můžete najít přímo na bateriích, jejich obalech nebo na elektrozařízeních, která baterie nebo akumulátory obsahují. Známý symbol vyjadřuje, že baterie nepatří do odpadkového koše, popelnice ani kontejneru s komunálním odpadem. Vyhazování baterií do sběrných nádob určených pro komunální odpad nebo do volné přírody je přísně zakázáno. Použité baterie patří do sběrných boxů.

Kam tedy můžeme použité baterie odevzdat?

Sběrných míst, kam můžete odnést použité baterie, je po České republice už přes 27 000. Rozmanitost sběrné sítě je velká. Sběrná místa jsou veřejná, neveřejná, venkovní i vnitřní. Baterky můžete odevzdat **v obchodech** nebo **ve školách zapojených do programu Recyklohraní**. V řadě firem také zaměstnavatelé zřizují sběrná místa. Najdete je též **na obecních a dalších úřadech**. Baterie můžete vyhazovat také **do venkovních červených kontejnerů**. Pokud si stále nejste jisti, kde najdete nejbližší sběrné místo, pak využijte vyhledavač na adrese mapa.ecobat.cz. Pokud byste se setkali s jakkoliv poškozenými bateriemi, doneste je raději **do sběrného dvora** nebo specializovaného servisu. A u baterií s obnaženými kontakty tyto kontakty vždy izolujte, například lepicí páskou.

Krabička ECOCHEESE vám usnadní a zpříjemní sběr baterií

ECOCHEESE je praktická krabička, díky níž je třídění vybitých baterií v domácnosti hračka. Kdokoliv si ji může zdarma objednat na www.ecocheese.cz a doma do ní ukládat baterie, než je odnese na sběrné místo. V nabídce jsou 4 atraktivní barevné designy.

.....

Jak funguje redakční tým?

Noviny nebo časopis nevzniknou jen tak samy od sebe. V pozadí stojí celý tým lidí, kteří spolupracují, aby každý den nebo týden přinesli čtenářům zajímavé a ověřené informace. Tento tým se nazývá redakce a v něm má každý svou důležitou roli – podobně jako hráči ve sportovním týmu nebo herci v divadle.

Hlavou redakce je **šéfredaktor nebo šéfredaktorka**. Ten rozhoduje, co se do novin dostane, co je důležité téma, jaké články se připraví a kdo na nich bude pracovat. Řídí celý tým a hlídá, aby noviny měly správný směr a kvalitu.

Články do novin připravují **redaktoři**. Jsou to ti, kdo píšou texty, dělají rozhovory, sbírají informace a někdy také sami fotí. Každý redaktor se může zaměřovat na jinou oblast – někdo na sport, jiný na kulturu nebo zprávy z okolí.

Když je článek hotový, převezme ho **editor**. Ten ho přečte a upraví tak, aby byl dobře srozumitelný, bez zbytečných opakování a logických chyb. Editor spolupracuje s redaktorem a pomáhá mu text vylepšit.

Aby noviny nebyly jen o textech, je potřeba i **fotograf**. Ten vyráží na místa, kde se něco děje, a pořizuje snímky, které článek doplní. Obrázky jsou pro čtenáře důležité – často právě díky nim si článek přečtou.

Další důležitou roli hraje **grafik**. Jeho úkolem je navrhnout, jak budou stránky vypadat – kde bude text, kde fotografie, jaké použít barvy nebo písmo. Díky grafikovi jsou noviny přehledné a zajímavé na pohled.

Jakmile je vše připravené, nastupuje **sazeč (nebo DTP operátor)**, který vše „poskládá“ do finální podoby a připraví dokument k tisku nebo k publikování na web.

V redakci pracuje i **korektor**, který čte texty velmi pečlivě a hledá pravopisné nebo gramatické chyby. Jeho úkolem je zajistit, aby bylo vše správně napsané.

V dnešní době už nejsou noviny jen na papíře – mnoho z nich má i své webové stránky. O ty se stará **online redaktor**, který přidává články na internet, spravuje sociální sítě a komunikuje s čtenáři online.

Vše v redakci také koordinuje **redakční asistent**. Ten pomáhá například s domlouváním rozhovorů, e-maily, telefonáty nebo přehledem, co už je hotové a co se ještě chystá.

Celý redakční tým musí spolu dobře spolupracovat, sdílet nápady, respektovat se a navzájem si pomáhat. Jen tak mohou vzniknout noviny, které budou čtenáře bavit a informovat. Stejným způsobem může fungovat třeba i školní časopis – každý si může vyzkoušet jinou roli a společně vytvořit něco, na co budou všichni hrdí.

